II. évfolyam. 224. szám. SZABADKA, 1904. Péntek, szeptember 30. Ára 2 fill.

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., fél évre 6 korona
negyed évre 3 kor.

POLITIKAI NAPILAP
MEGJELENIK NAPONKINT REGGEL, KIVÉVE HÉTFŐN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
KLADEK és HAMBURGER könyvnyomdája
Batthyány-utcza 5. sz.

A költségvetés.

Legutóbbi expozéjában Lukács László pénzügyminiszter már figyelmeztetett arra, hogy el kell készülve lennünk a zárszámadási nagy fölöslegek korszakának megszünésére. Ezeket a fölöslegeket csak ugy sikerült elérni, hogy a kiadásoknál a legszigorubb takarékossági elv érvényesült, a bevételeknél pedig oly előirányzás történt, mely a legkedvezőtlenebb esetekben is reálisnak kellett, hogy bizonyuljon.

Most a helyzet megváltozott azzal, hogy a rendes költségvetésbe igen jelentékeny uj kiadások állittattak be: a köztisztviselők és államvasuti alkalmazottak fizetésemelése, amelyek végösszegükben körülbelül megközelitik azokat a fölöslegeket, a melyeket eddigelé az évi zárszámadások eredményeztek. S akik annak idején oly nagyon perhorreszkálták azt a pénzügyi politikát, amely itt zárszámadási fölöslegeket produkált s ezért irrealitással vádolták a költségvetést, most elgondolkozhatnak a fölött, micsoda helyzetbe jutna államháztartásunk, ha hosszu éveken át évről-évre fokoztuk volna a kiadásokat a zárszámadási p'uszok magasságáig s most egyszerre a nyakunkba szakadna a fizetésrendezéssel kapcsolatos nagymérvü kiadás, melyre fedezet nem volna. Nem volna-e okos és előrelátó az a politika, mely meghagyta és konzerválta az államháztartásban a latitüdöket, bölcsen számitva arra hogy eljövend mihamar az idő, amikor igénybe kell vennünk minden pénzügyi erőnket, hogy az immár elodázhatlan szükségleteket fedezhessük?

Az első teher tehát, amely a jövő évi költségvetés készitésére sulyosodott, a fizetésrendezés következtében elkerülhetlen több kiadás volt, amely körülbelül lefoglalt mage számára minden várható bevételi többletet.

A másik: az idei rosz termés, amely habár eddig még nem jelentkezett az állami bevételeknél, de a jövő évre már számitásba veendő, mert januártól szeptemberig, legalább közvetve, az 1904. évi termés hozamából kell kitelni az állami bevételek nagyrészének. Azonkivül számitani kell arra is, hogy a törvényhozás uj szükségletekre is ujabb kiadásokat fog megszavazni. Számitani kell arra, hogy a Berzevicy kultuszminiszter által tervezett iskolaállamositás költségekkel jár, amelyekről szintén gondoskodni kell a költségvetés keretében.

Nagyon is érthető tehát, hogy a jövő évi költségvetés összeállitása a szigoru takarékosság jelszava alatt történt. Meg vagyunk róla győződve, hogy ez a szigoru takarékosság nem jelenti egyuttal a koplaltatás politikáját is; mert hiszen végzetes hiba volna, még az államháztartás egyensulyára való tekintetből is megakasztani fejlődő és támogatásra szoruló intézményeket, megtagadni oly kiadásokat, a melyek a gazdasági élet kontinuitását biztositják, vagy restringálni kulturális kiadásokat, amelyek állami, nemzeti és társadalmi fejlődésünket évekkel visszavetnék. Hát ilyenre gondolni sem lehet. Azt igenis helyeselnie kell minden józan és számitó állampolgárnak, hogy csakis az elkerülhetetlen szükséges kiadásokra fordittassék az adózók amugy is keserves fillérei, de ha óvakodni kell a gondtalan és könnyelmü költekezéstől, óvakodni kell a másik véglettől is: a gazdasági és kulturális fejlődésünket sorvasztással fenyegető zsugoriságtól,

A jövő évi költségvetés is fentartja az államháztartás egyensulyát. Ismerve Lukács László pénzügyminiszter szolid és reális budgetirozását, megvagyunk győződve, hogy ez az egyensuly is az eddigi szilárd alapon nyugszik: a bevételek és kiadások gondos mérlegelésén s a várható éredmények meg fognak felelni az előirányzatnak.

A város dráma-pályázata.

Az a nemes intenció, mely a város közönségét áthatotta akkor, mikor száz arany jutalmat tüzött ki egy drámára, nem csupán azon alkalomból támadt, hogy szinházunk 50 éves fenállását óhajtotta ezzel is megünnepelni, hanem azért is, mert tudatában volt azon kétségtelen igazságnak, hogy Magyarország a kulturájának mai fejlődési fokán még nem mondhat le azon hatalmas erőről, mely a nemzeti drámairodalom közmüvelődési hatásában rejlik és amely hatás csak ugy biztositható, ha a magyar vidéki szinpadokat annyira megtermékenyitjük, hogy a főváros is annak termékeny erejéből szivhasson magába frissitő uj anyagot, magyar nemzeti szineket és jelleget.

Távol állott a város közönségétől az, hogy ezen pályázat kiirásával országra szóló lendületet adjon a magyar drámairodalomnak és nem is a lokálpatriotizmus hivalkodása kedvéért tette, mert hiszen erre a pályadij mérsékelt nagysága sem jogositotta fel, de minden esetre alkalmasnak tartotta arra, hogy fölszinre fog hozni olyan értékes talentumokat, melyek talán csak azért lappanganak az ismeretlenség homályában, mert nincs alkalmas szinpad, ahol érvényesülhetnének.

Már pedig a drámairodalom fejlődéséhez nemcsak alkalmas talentumokra, de szinpadra is szükség van. És ennek dacára mit látunk? azt, hogy nemcsak a közönségben, de az irókban is él még azon előitélet, amelynél fogva idegenkednek minden olyan szinpadi mütől, melyet nem egy fővárosi irodalmi társaság, vagy egy fővárosi szinház tartott keresztvizre, de nem imponál nekik még az a száz arany pályadij sem, mert azt véletlenül egy vidéki város közönsége tüzte ki az irodalmi versengésben győztes jutalmául.

Ezen körülménynek tulajdonitandó egyrészt azon tény, hogy Szabadka város pályázata ugy mennyiség, mint minőség tekintetében éppen nem mondható kielégitőnek, másrészt pedig tanuskodik erről a Petőfi Társaság birálati jelentése, amely a tegnapi napon érkezett a város tanácsához.

Az igazi drámairó tehetségnek talán nem imponált a pályadij, de ugy látszik nem imponált neki a győzelem erkölcsi értéke sem, mert különben a birálat nem lenne oly szánalmat keltő, mint amilyen. A leérkezett 26 pályamü közül alig akad egy is, mely a leszállitott mértéket is félig-meddig megüti és ezen egy is csak a relativ értéket és helyi vonatkozását tekintve tudta a birálók többségét arra birni, hogy a jutalomdijat odaitéljek. Elég világosan fejezi ki a birálat, hogy főleg a szabadkai szinpadon jósolhatnak a darab számára szinpadi sikert, irodalmi becsét tekintve pedig bizony csak becsületes mestermunka, de semmi esetre sem költői alkotás; sőt mi, akik szintén ismerjük a pályamunkát, mondhatjuk, hogy nem is drámai alkotás, hanem egy fölvonásokba szedett történelmi korkép, amelynek azon felül még egy oly sarkalatos hibája is van, mely csodálatosképen a nagynevü birálók figyelmét vagy kikerülte, vagy pedig szemet hunytak fölötte a félreismert helyi viszonyok lokalpatriotizmusának az érdekéből. E hibáról különben annak idején egy külön kritika fog beszámolni. Egyelőre csak a birálati jelentésről kivántuk a közönséget tájékoztatni, amely szerint a relativ legjobb és a birálók többsége szerint, a jutalomra érdemes munkának a cime „Névtelen hősök," szerzője pedig, amint ez a tanács által felbontott jeligés levélből kitünt Dr. Molnár Gyula budapesti ügyvéd városunk szülöttje.

Dr. B. J.

BAJAI HIREK.

(Saját tudositónktól.)

Baja, szept. 29.

— **Baja lakossága.** A statisztikai hivatal összeállitása szerint Baja összlakosságának a száma 20.361

Bácsmegye legnagyobb női felöltő raktára!

Dús választék:

Kalap, cipő és fehérnemüekben. Óriási választék nyakkendőkben. Botok, kesztyük, harisnyák és téli alsó ruhákban LEGOLCSÓBB ÁRAK MELLETT.

Női és leány felöltőkben, gallérok, raglánok és Hawlockokban. Gyermek- és leánygallérok és ruhácskak. Szőrme Boaak legujabb divat szerint, Blousok, kosztümök és aljak

Eisler Izsó divatáruházában Szabadkán, Főtér.

lélek, akik közül fentartott 11.200, kereső pedig 9241. A fentartottak száma tehát alig 2000-el több. Ezek közül mezőgazdasággal csak 3709 lélek foglalkozik és a keresők száma ezek közül is csak 1525. Baja városnak tehát a jelleget az ipar és kereskedelem adja meg.

Iparral 6547 lélek foglalkozik. akik közül a keresők száma 3043. Kereső kereskedő 680 van, fentartott pedig 1085. Közlekedés révén 513 ember 956 fentartottnak biztositja a megélhetést.

A napszámosok között 989 a kereső és 1235 a fentartott. A kereső házi cselédek száma 1089, a fentartottaké 85.

Olyan önálló mezőgazda, akinek a birtoka a 100 katasztrális holdat meghaladja, csak 19 van; a 100 katasztrális holdnál nagyobb területet bérlők száma 25. Kisbirtokos és kisbérlő van összesen 150. A kisbirtokokon 156 önálló napszámos foglalkozik. A mezőgazdasági munkások között 843 kereső munkás 1133 embert tart el.

Az iparágak közül tulajdonképeni iparral 2413 férfi és 593 nő foglalkozik, háziiparral csak 8 férfi és 21 nő. A tulajdonképeni iparosok között önálló 776 férfi és 298 nő. Ipari tisztviselő csak 25 van; segédmunkás 1185, tanonc 546, szolga 130.

Hatnál több segéddel 40, tizenégynél több segéddel 12, husznál több segéddel 3 iparvállalat dolgozik.

Az iparágak közül a ruházati iparág van legnagyobb számmal képviselve. Ezek után az épitőipar következik. Van ugyanis 259 kőmüves, 60 ács és 170 egyéb épitőiparos. A téglagyártással 180-an foglalkoznak.

Husznál több munkást foglalkoztat a gazdasági gépgyár, a szeszgyár es egy szálloda.

— **Készülőfélben lévő sztrájk.** Az asztalos munkások Baján legközelebb béremelést fognak követelni. Ha a munkaadók a követeléseket nem teljesitik, akkor megkezdik a bérharcot.

Politikai mozgalmak.

(Horvátok panasza. — Ausztria válsága. — Olasz-magyar barátkozás.)

— Saját tudósitónktól. —

Budapest, szept. 29.

A horvátok ismét panaszkodnak. Az „Obzor" viszi ismét a szót. Azt mondja, hogy a horvát ellenzék számol azokkal a viszonyokkal, a melyek közepette a horvát nemzet élni kénytelen. Követni azonban a magyarérzelmü horvát kormánypárt felette káros politikáját nem fogják, mert ez a politika tulságosan kedvez a magyar kivánságoknak és kiszámithatatlan károkat okoz Horvátországnak. A mostani horvát kormányrendszer rendkivül nyomasztólag hat a horvát közéletre, mert, a mig a magyar sajtó saját házában korlátlanul szabad, addig a horvát sajtót mindenképpen korlátozzák és megkötik kezét, hogy Horvátország érdekét hathatós módon megvédhesse.

* * *

Ausztria helyzete mind válságosabbra válik. A csehek is a németek is obstrukcióra készülnek ismét, abban a pillanatban, a mikor a Reichsratnak is a kiegyezésnek és a kereskedelmi szerződésnek a monarkiára életbevágó kérdésével kellene foglalkoznia. November derekán nyilik meg ismét a Reichsrat, és semmi remény, hogy munkaképessé válhatnék. A kormány már arra is gondolt, hogy a cseh tartománygyülést feloszlatja, de információi oda szólnak, hogy a csehek a választásokon egyetlen egy emberüket sem veszitenék el és igy azután Körber dr, ettől az eszméjétől is elállott. A napokban volt huszonöt esztendeje annak, hogy a csehek aktivitási politikájukat fölvették, de különösen az utóbbi tiz esztendő alatt fejtettek ki nagy mozgalmat. És mégis ugylátszik, hogy az egész agitáció nem igen volt öntudatos. Erre vall *Pačak* dr. kijelentése, a ki a minap Habernben igy nyilatkozott: „A mi népünk helyzete is vigasztalan, de nem mi vagyunk okai, hanem mások, a kik bennünket ebbe a helyzetbe belekergettek." A bécsi lapok egyébként azt irják, hogy Köerber dr. még egy kisérletet tesz, a pártok összebékitésére, de hogy azután mi fog történni, azt senki sem tudja, annyi azonban bizonyos, hogy az összebékités nem sikerül.

* * *

Az olasz sajtó irányunkban barátságosabb hangokat hallat. Hangoztatja, hogy, Olaszországnak Magyarországgal összébb kell forrni. Hivatkoznak *Kossuth* Lajosra, a ki ezt már régen belátta. Igy gondolkozott szerintük *Széll* Kálmán is, meg *Horánszky* Nándor is és a *Tisza* István gróf kormánya is ebben az irányban halad. És nem kifogásolják most már az olaszok Fiume magyarosodását sem, mert nem féltik tőle jövőjüket. A kapcsot Olaszország a tudományban, irodalomban és müvészetben is akarná, mert legin kább ezek forraszthatnak együvé a két államot.

A kórházügyi bizottság ülése.

A kórházügyi bizottság ma délután Biró Károly dr. elnöklete alatt ülést tartott. A tagok közül jelenvoltak Bólits József dr., Wilheim Adolf dr., Sántha György dr., Kertész Sándor dr., Klein Adolf dr., Milkó Izidor dr., Decker Gyula dr., Milassln Ignác, Bogesics Antal, Dembitz Antal dr. és Alapfy István jegyző.

Wilheim Adolf dr. jelenti, hogy a a gazdasági épület alatt pince volna létesitendő s az apácák lakosztálya kibővitendő. Minthogy a kórház költségvetésében erre fedezet nincs, megkerestetik a tanács azirán t, hogy az épitkezés foganatositásához szükséges költségekről gondoskodjék.

Az igazgató-főorvos jelentést tesz a szemészeti osztály felszerelésére vonatkozólag, amely azonban tárgytalan lett, mert a tanács már elő zőleg intézkedett.

Az igazgató főorvos jelenti, hogy az elmebeteg osztályban az ápoló apácát egy beteg megtámadta. Egy apáca jelenléte tehát nem elégséges a kórszobában. Minthogy azonban elégséges apáca nincs, egy világi ápolónőt alkalmazott. A bizottság ezt tudomásul vette.

Végül jelentette az igazgató főorvos, hogy a kórházi bizottság intézkedjék a segédorvosi állásnak helyettes által leendő betöltése iránt, mert egy segédorvos nem elegendő.

Jelenti, hogy a helybeli orvosok közül Heisler dr. hajlandó a helyettesitésre napi 12 koronáért. A bizottság Heisler dr. ajánlatát elfogadta. Ezzel az ülés véget ért.

Öngyilkosság tréfából.

Halálugrás a második emeletről.

Vérfagyasztó látványnak voltak tanui ma délután 3 órakor a piactéri Kunetz-féle palota lakói.

A délutáni foglalatosság után szieesztázó cselédség tréfálkozott mindkét emeleti lakások előtt. A jókedvü mulatozók lármájába egyszerre tompa zuhanás zaja vegyül s elhal a szó, az ajkakon, eltávozik az élet szine az arcokról s a ház udvarára tódul az egész háznép, a hol élettelenül fekszik nagy vértócsa közepette egy fiatal leány holtra váltan, mozdulatlanul.

A szerencsétlen véletlen áldozatát Hodonicki Klárának hivták, szakácsnői minőségben szolgált Róth Ármin helybeli kereskedőnél, aki a ház második emeletén lakik.

A mélykuti illetőségü, alig 21 éves életerős szép leányt mindenki jókedvünek ismerte és épen eme tulajdonsága okozta szerencsétlen végét.

Gyakran eltréfált a lakás előtti keskeny erkélyen s nem egyszer hangoztatta, hogy onnan lemerne ugrani

Ma a mosogatás után is kinn trécselt a többi cselédekkel, akiknek egy cukortartót mutatott, amelynek levált az alja. Kinálta nekik, hogy vegyék meg tőle s miután nem voltak hajlandók, ledobta a földre. „No lányok, most meg kell fizetnem a háromforintos cukortartó árát, hát inkább leugrom az emeletről."

Amint ezt kimondta, kiszaladt az erkélyre és a következő pillanatban az udvar gránitkövezetére zuhant.

Az odasiető házbeliek már csak holttestét találták, mert a szerencsétlen leánynak koponyája ketté repedt és az agyveleje a kövezetre locsccsant.

Minden valószinüség szerint a szerencsétlenség oka a puszta véletlen, mert a hasonló ijesztgetést többször ismételte. Az edénymosástól zsiros keze most lecsuszott az erkély rácsozatáról és ezért zuhant a teljesen kihajolt test a földre.

A vigkedély szánalomraméltó áldozatának összeroncsolt tetemeit a mentők szállitották a zentai temető hullaházába.

HIREK.

TÁJÉKOZTATO.

Szabadkai közkönyvtár és muzeum. Nyitva szerdán és szombaton délután 3-tól 5-ig. Vasárnap délelőtt 9-től 12-ig.

Október 1. A m. á. v. altisztikör hangversenye a Pest szálloda nagytermében.

Október 2. A szabadkai önsegélyző és gyámolitó egyesület táncmulatsága az izr. szentegylet disztermében.

Okbtóber 2. A szabadkai szabómunkások és munkásnők szüreti mulatsága a „Szarvas" vendéglőben.

—

— **Tallián miniszter Szabadkán.** *Tallián* Béla földmivelésügyi miniszter holnap délelőtt városunkba érkezik, hogy a Hartmann és Conen tulajdonát képező baromfi exporttelepet megtekintse. A miniszter érkezéséről értesitette a főispánt, polgármestert, a gazdakör elnökét és a két országgyülési képviselőt és egyuttal a hivatalos fogadtatás teljes mellőzését kérte. Délelőtt 9 óra 19 perckor érkezik a szegedi vonattal és ha ideje marad a Hartmann-telep megtekintése után, meglátogatja a földmives iskolát és délután 2 óra 10 perckor a szegedi vonattal utazik el törökkanizsai birtokára.

— **A dalárda karmesterének névnapja.** *Kersch* Mihály, a dalegyesület karmestere és a katholikus legényegyesület elnöke, tegnap este tartotta névnapját. A dalárda és a kath. legényegyesület testületileg kivánt minden jót az ünnepeltnek névnapja alkalmából. Kivülük még sok jóbarát kivánt boldogságot Kersch Mihálynak. A dalegyesület nevében *Révffy* dr. meleg, szép szavakkal köszöntötte fel, mint olyant, ki áldásos müködésével egész társadalmunk osztatlan szeretetét és nagyrabecsülését vivta ki magának. A kath. legényegylet tagjai nevében *Takác*, Gáspár hitoktató fejezte ki a jó kivánságokat. Az üdvözlések után vacsora következett a kath. legényegylet disztermében, melyen mintegy ötvenen vettek részt

— **Önkénteseink vizsgája.** A szegedi 46. gyalogezredhez bevonult közös hadseregbeli önkéntesek tiszti vizsgájukat tegnap fejezték be. Az ezrednél több helybeli és bácsmegyei ifju töltötte szolgálati évét és most valamennyiöket a tiszti rangra alkalmasaknak találta a vizsgáló bizottság. Szabadkáról *Winkler* Elemér dr., *Völgyi* Dezső dr., *Kiss* József dr., *Vas* Antal dr. és *Mamuzsics* József; a megyéből pedig Fratsicsevics János, Horovitz Ferencz, Luxeder Ervin, Türr Aladár és Fa ágó József dr. kapták meg az ezredesteri rangot és a hosszu kardot.

— **A városi jegyzőikar köréből.** *Vojnich* Ferenc első aljegyző az önkéntesi szolgálat teljesitésére kapott egyévi szabadságról ma visszaérkezett és hivatalát ujból elfoglalta. *Hoffmann* Kálmán dr aljegyző pedig ugyane cimen kapott egyévi szabadságát holnap kezdi meg.

— **Nyilvános nyugtázás.** A zentai Önkéntes Tüzoltó testület zászlószentelési ünnepélyén szegmegváltás cimén a következők adományoztak: Nagyszebeni Ö. T. E. Német Cernyai Ö. T. E. Orbán Károly mérnök, Pfeifer István, Resicabányai Ö. T. E., Szekfü György, Dr. Spitzer Mór, Dr. Szalay Frigyes (Zombor), Dr. Stein Adolf (Ada), Mélt. Schmausz Endre (Szabadka), Szabadkai Ö. T. E., Székesfehérvári Ö. T. E., Szatmárnémeti Ö. T. E., Szentgothardi Ö. T. E. Schottola Ernő (Bpest), Schlesinger és Pollákovits (Bpest), Dr. Tripolszky Aladár, Törökkanizsai Ö. T. E., Vlasity Trifun, Dr. Vojnits István (Zombor), Vencel Lajos (Szabadka), Verseci Ö. T. E., Veszprémi Ö. T. E. Zentai Ipartestület, Zentai dal és zeneegylet, Zentai kőmüves és ács egylet, Zentai casinó, Zentai gör. keleti szerb hitközség, Zentai izr. hitközség, Zilahi Ö. T. E., Zsombolyai Ö. T. E., Zsolnai Ö. T. E., „Zóra" szerb dalárda 10—10 koronát, Pollák Ignátz, Rudits Pál 8—8 koronát, Bilicky Károly, Dr. Burtik Győző (Ada), Flesch Márton, Hinger Péter (Kunbaja), Hegyeshalomi Ö. T. E., Kovácsevits József, Kohn Lipót, Latky (Ada), Matkovits Lajos, Dr. Milkó Ignátz, Szigetváry Ö. T. E., Vuits Pál, Zentai vid. tkpénztár, 6—6 koronát, Bruckner Gyula 5 kor. (Folyt. köv.)

— **Eljegyzés.** Janovic Adolf Szabadkáról eljegyezte Bachrach Lina kisasszonyt Zomborban.

— **Névváltoztatás.** *Szarka* Lajos és *Szarka* Béla, szabadkai lakosok neveiket belügyminiszteri engedélylyel *Szabados*-ra változtatták.

— **Az Otthon téli szezonja.** Az Otthon kávéház figyelmes tulajdonosának állandó gondját képezi, hogy látogatóinak kellemes s órakozásokra nyujtson alkalmat. A hosszu estéké beálltával siet a nagy közönségnek

örvendő tombola estélyek sorát megnyitni és már *szombaton* este megtartja az első tombola estélyt A szokottnál is értékesebb és szebb nyereménytárgyak *Milkó S.* fia cég kirakatában láthatók.

— **Lóversenyek Zomborban.** A vármegyei gazdasági egyesület által rendezni szokott ezidei lóversenyek Zomborban október hó 9. és 10-én tartatnak meg. Első nap sik és akadályversenyek, második nap kettős fogatu ügetőversenyek. Nevezési határidő október 1. esti 9 óra Szalay Frigyes versenytitkárnál. A versenyek kezdete délután fél 3 órakor. Tribünjegy 2 korona, állóhely 40 fillér. Totalisateur müködni fog.

— **Utépitések Bácsmegyében.** A kereskedelemügyi miniszter megbizásából Kovács Lajos kir. müszaki tanácsos a napokban Bácsmegyében több utvonal közigazgatásási bejárását tartotta meg. Igy a szenttamás—óbecsei és óbecse—törökbecsei törvényhatósági közutak, a kishegyes — szeghegy – feketehegyi müut közigazgatási bejárását. Ezen utak beruházási kölcsönből fognak kiépülni és a munkálatokat elóreláthatólag még ez évben megkezdik.

— **Bosszuálló gulyások.** A kötelesség teljesitést drágán fizette meg Vukovics Boldizsár városi gulyás. A multkoriban ugyanis feljelentett másik két gulyást, akik barmaikat a tilosban legeltették. A feljelentés alaposnak is bizonyult és a kihágásért mindkettőjüket 20—20 korona pénzbirságra itélték. A megbüntetett emberek bosszut esküdtek árulójuk ellen és tegnap este 10 órakor meglesték a Halasi-kapun tul levő nádfedelü gunyhója előtt. A mint a szegény ember előtápászkodott odujából, mindketten nekiestek és botjaikkal alaposan helyben hagyták. A fején és derekán sulyos sérülésekkel boritva kereste ma reggel fel a mentőket, akik sebét bekötözték.

— **A budapesti** meterológiai-intézet jelentése 1904 szeptember 29-én. Enyhe idő várható, helyenkint — főkép az ország nyugati felében — esővel.

ÁRLEJTÉSEK A MEGYÉBEN.

Apatin. (Templom fedés és egyéb helyreállitási munkák.) A bezdáni róm. kath. templom zsindely tetőzetének lebontásával, uj bádogfedéssel járó munkáknak, toronykereszt, villámháritó és egyéb helyreállitásoknak biztositás végett Apatinban a m. kir. erdőhivatal irodájában f. é. október 6-án d. e. 9 órakor árlejtés fog tartatni. A munkálatok előirányzata a hitközség által természetben kiszolgáltatandó 126 kor. 28 fillér értékü fuvar és kézinapszámokon kivül 6577 korona 18 fillér. Az ajánlatok 10% bánatpénzzel ellátva a szóbeli verseny megkezdése előtt nyujtandók be. Az árlejtési és szerződési feltételek a fentnevezett hivatalnál tekinthetők meg.

Bácsfeketehegy. (Artézi kut furás.) Bácsfeketehegy község közönsége artézi kutat óhajt furatni felhivja tehát a vállalkozni kivánokat, hogy ajánlataikat a község előljáróságához f. é. október 1-én d. e. 9 óráig adják be, vagy ugyanakor a tanácsteremben tartandó árlejtésen jelenjenek meg. A munkálat október havában feltétlenül befejezendő. Bövebb felvilágositással a község jegyzője szolgál.

Zenta. (Tüzifa szállitás.) A zentai kir. járásbiróság a saját és fogház helyiségeinek fütésére az 1905. évben szükséglendő 181 m³, első rendü csomó nélkül bükkfa szállitásának biztositására f. évi október hó 17-ére árlejtést hirdet. Bánatpénz 100 kor. A feltételek a nevezett kir. járásbiróságnál megtudhatók,

A háború.

A háborura vonatkozólag ma a következő táviratok érkeztek a fő városba:

Csifu, szept. 29.

Kinai forrásból jelentik, hogy a japánok támadást intéztek Port-Artur ellen és a japán hajóhad most azzal van elfoglalva, hogy aknától szabaddá tegyék a hadmüveleti terepet. Két japán hajó, köztük a Cincinnati, nagy tüzelést kezdtek meg Port-Artur ellen. A tüzelés egész éjjel tartott és igen heves volt.

Port-Artur, szept. 29.

Az orosz hajóraj kitörni készül a kikötőből, hogy egyesülhessen a vladivosztoki flottával. Ugy látszik, hogy a végső roham ideje következett be és az oroszok nem tarthatják magukat.

Vladivosztok, szept. 29.

Az elmult két napon a japán hajóhad támadása nem vezetett sikerre, sőt nagy veszteségeket is szenvedtek. Két torpedórombolójuk aknákra ment és elsülyedt. Az emberveszteségekre vonatkozólag eltérőek a nézetek.

London, szept. 29.

A Standard jelenti Tokióból: A japán sajtó a jelen viszonyok közt a békekötés gondolatát egyhangulag visszautasitja és a háboru folytatását kivánja. Egy lap kifejti, az az előny, a mely angol-japán szövetségből ered, ajánlatosnak mutatja azt a szövetséget félujitásakor a Kinán és Koreán kivül lévő területre is kiterjeszteni. A japán kelet-ázsiai érdekkört a békekötés után ki kell bővíteni. Ellenszolgáltatásképen számithat Anglia Japán segitségére, ha érdekeit Perzsiában vagy Indiában Oroszország fenyegetné.

London, szept. 29.

A Daily Telegraph jelenti Csifuból 27-éről: Port-Arthurból kiindult orosz torpedónaszádok több japán dsunnkát fogtak el, melyek utban voltak Dalni felé. Az orosz nagy hajók olykor elhagyják a kikötőt, de egyszerre soha sem többen háromnál.

A Morningpost jelenti Sanghaiból: A Port-Arthurra intézett támadásokat folytatják. 26-án éjjel különösen erős volt a támadás.

TAVIRATOK.

Lotz Károly állapota.

Budapest, szept. 24. Abeteg müvész állapotában még mindig nem történt javulás. Orvosai mindent megtesznek, hogy a nagy beteg életét meghosszabbitsák, A délelőtt folyamán is tartottak konziliumot.

Kóburg Fülöp ügye.

Bécs, szept. 29. A királyt rendkivül kellemetlenül érintették a Kóburg ügy legujabb fejleményei. Az udvari pletyka kizárólag ezzel az ügygyel foglalkozik. Protektorok: a trónhoz közel álló személyek iparkodnak megszerezni a király jóindulatát Kóburg herceg javára. Sőt arról is kering hir, hogy a kihallgatást kérők nagy sokasága között szerepel Kóburg Klementina hercegasszony. A király e sok és fárasztó zaklatás miatt siet elhagyni Bécset és aligha tér vissza az osztrák fővárosba addig, amig a Kóburg-botrány aktái le nem zárulnak.

Budapest, szept. 29. Kóburg Fülöp herceg két hét óta a pestmegyei Vácon tartózkodik, a hol vadászattal tölti idejét.

A román király Bécsben.

Bécs, szept. 29. A román király ma reggel Károly herceggel, a román trónörökös fiával, rövid tartózkodásra ideérkezett. A pályaudvaron a román követ a követségi személyzettel, valamint a király nevét viselő 6. gyalogezred parancsnokával várta

A kolera.

Budapest. szept. 29. Pétervvárról táviratozzák: Hivatalos jelentés szerint Szaratovban szeptember 17-től 27-ig kilencen betegedtek meg kolerában akik közül hárman meghaltak. A Kaspi-tengeren tul lévő területen és Bakuban a járvány a mult héten erősödött. Bakuban a betegség fellépése óta 67-en betegedtek meg és 38-an meghaltak.

Pestis egy angol hajón.

Budapest, szept. 29. Londonból táviratozzák: A Daily Telegraph jelenti, hogy a Tyne-öbölbe érkezett Bishopsgate nevü angol gőzösön fekélyes pestiseset fordult elő. A gőzöst rövid idő előtt Hamburgban fertőtlenitették, mert Laplatából való megérkezése után patkányhullákat találtak rajta. Az ott hajóra szállt német hajókalauzt Parrovban mint pestisbeteget szállitották partra.

Katasztrófa egy szövőgyárban.

Budapest, szept. 29. Piellából táviratozzák: Egy helyi szövőgyárban bedőlt a boltozat. Öt személy, köztük Corassi mérnök társtulajdonos, elpusztult. Többen megsebesültek. Három munkást eddig még nem sikerült kivenni a romok közül.

A Kőrös titka.

Nagyvárad, szept. 29. Valami titkos, rejtegetett gyilkosságot árult el tegnap a Kőrös. Délután három óra előtt a Nemzeti-hid mellett lévő tutajoknál egy 40 év körüli nő véres holttestét vetette föl az ár. A holttest hiányos, fekete ruhája összetépve csapzott a testére s már a vizben látható volt, hogy a mellén és karján össze van zuzva. A partra csődült néptömegből egy bérkocsis, aki a Kőrösben kocsiját mosta, kifogta a holttestet.

Árverés elól a halálba.

Budapest, szept. 29. Mező-Keresztesről irja tudósitónk, hogy itt egy jómódu gazda felakasztotta magát, mert a felszaporodott adóját nem birta fizetni. Az árverés elől halálba menekült embert Oláh Józsefnek hivják s s szekérszin gerendájára felakasztva halva találták. Az öngyilkos előtte való nap panaszkodott a korcsmában, hogy az adó miatt holnap árvereznek s ő nem birja ezt elviselni s valamikép változtat a dolgon.

TANÜGY.

Iskolaszéki ülés Az iskolaszék Varga Károly elnöklete alatt ma tartotta meg rendes havi ülését. A jegyzőkönyv hitelesitése és a közigazgatási bizottság átiratainak tudomásul vétele után Bedzsula fegyelmijét tárgyalták. Többeknek felszólamlása után hat szóval hat ellenében elfogadták az elnökség javaslatát, mely megintést inditványoz.

Bedzsulát és nejét Szilágyi Imre és Kovács Gizella helyettesitik.

Inditványozzák, hogy a tanyai tanitónők ezentul oly iskolákba osztassanak be, ahol két szoba van, hogy a tanitónő cselédet tarthasson maga mellett. Lehetség szerint igy fognak beosztatni.

MULATSÁGOK.

Hangverseny. A m. á. v. altiszti kör kebelében alakult müpártoló osztály, mint már jeleztük, október hó 1-én tartja első hangversenyét a Pest szálloda nagytermében. A hangverseny sikerét biztositja az, hogy ujabban a rendezést és vezetést *Gaál* Ferenc volt szives magára vállalni. A hangversenyt táncmulatság követi.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A mezitlábos szerkesztő.

A Bács-Szent-Tamáson megjelenő „Semioradenik“ cimü szerb nyelvü ujságocska a mult év augusztus havában szenvedélyes hangu cikket közölt, melynek irója erősen kikelt a tőke és a vagyonos osztály ellen és vakmerőséggel felhivta a munkásokat, hogy öljék meg a gazdagokat. Az ügyészség e miatt meginditotta a sajtóügyi eljárást a lázitó kis szerb ujság ellen s a lap „szerkesztőjét“, Ikrasev Pál bácsszenttamási bérest, izgatás vétsége miatt vádolta.

Tegnapra volt k.tüzve ebben az ügyben a szegedi esküdtbiróság előtt a főtárgyalás. A tárgyaláson Pókai Elek elnökölt.

Az inkriminált cikk szerzője Ikrasev Pál, béres mezitláb jelent meg a tárgyaláson, nemcsak a szerzőséget nem akarta elvállalni, de az ellen is tiltakozott, hogy ő az emlitett ujságon mint felelős szerkesztő van megnevezve.

Kijelentette, hogy kaszálni és kapálni igen jól tud, de irni nem, s igy nem tudja, hogy ki irhatta a cikket.

E vallomásával szemben áll azonban a vizsgálat során a rendőrség és a vizsgálóbiró előtt tett vallomása. Itt is azt hangoztatta ugyan Ikrasev, hogy sem irni sem olvasni nem tud, mégis vád alá kellett helyezni, mert bebizonyosodott, hogy az inkriminált cikkről volt tudomása és a lap szerkesztéséhez is van valamelyes köze.

Mivel a tárgyaláson a vádlott áthatatosan tagadott, amenyiben korábbi vallomásait rendre megcáfolta a biróság ujabb bizonyitékok beszerzése céljából a tárgyalást. elnapolta

REGÉNY CSARNOK.

A LEÁNY-VOJVODA.

Irta: Dugovich Imre. 30.

— Jól van, vojvoda. Ne higyj nekem. Higyj annak amit majd a szemeid látnak meg, felelt Cvetkó, nem birva titkolni méltatlankodását, melyet a vojvoda önkéntelen bizalmatlankodása keltett lelkében. Elbeszélését nem folytatta tovább.

— Vojvoda, fordult Radinhoz, gyere vissza társainkhoz. Amit elmondtam, arról halgass. Meg kell tudnom, Lyuban megnyerte-e a bolgár nemzet ügyének az öt ujoncot. Ha megnyerte velünk jönnek. Ha nem, öt derék harcost veszitett a szabadság. Gyere vojvoda.

— Folytasd, amit elkezdtél. kiáltott reá a vojvoda, nem birva fékezni lelkének kinzó viharzását.

— Vojvoda, siessünk, mert elkéshetünk, menekvésre se lesz időnk.

Többet nem mondott. Gyors lépésben indult a tisztás felé. A vojvoda önkéntelenül követte. A tisztás széléhez érve megállt Cvetkó, hogy megvárja Radint, akivel azután együtt lépett a tisztáson várakozók elé. A lelkesedés kiáltása fogadta őket. Lyubán a vojvoda elé lépett, s az öt ifjura mutatott.

— Vojvoda, Blagojó már ismeri őket. Uj vitézek, akik követnek bennünket a harcban a halál felé is.

— Jól van, Lyubán, szólt a vojvoda . . . .

De egy feltételt kötnek ki. Testvéreik ellen nem harcolnak. Most tehát menekülnünk kell.

— A szabadságnak megveszett ellensége beszél belőletek, Lyubán, mikor a bolgárokat, mint ellenségünket emlegetitek.

— Nem ugy, vojvoda, felelt Lyubán helyett Cvetkó. Elmondtam neked, hogyan mételyezték meg Lokorszkó lakóit. És ezek most ellenünk jönnek, az éjjel kieszelt terv szerint. Ne késlekedjél, vojvoda. Meneküljünk, nehogy testvéreink rabul ejtsék szabadságunk védőit s büneiket bünnel tetőzzék.

— Ha egyetlen janicsár, ha egyetlen ozman jönne a lokorszkóiakkal ellenünk, vette át a szót ismét Lyubán, közéjük rohannék, ökleimmel verném szét testvéreimet, hogy az ozmanhoz érhessek és pisztolyom agyával zuzzam szét tarkóját. Csakhogy a janicsár ujjongva, tétlenül várja otthon, hogy mi bolgárok hogyan öljük egymást, hogyan keritenek kézre téged vojvoda, hogy azután ők veszedelem nélkül itélhessenek a Sztara planina bilincsekbe vert vojvodája fölött.

— Gyerünk vojvoda, szólalt most blagojo, s oda lépett Radin elé, aki mint az ismeretlen veszedelmek után epekedő gladiátor állt a tisztás szélén.

— Gyerünk, folytatta Lyubán szavait. Egyetlen percnyi vesztegelni való időnk sincs. Ki tudja nem vagyunk-e már körülkeritve a lokorszkoiak által.

— Nem megyek. Meg kell győződnöm saját szemeimmel, hogy a bolgár szabadságharcnak vannak árulói is. Az árulók szemébe akarok nézni. Aki fél az árulótól, mehet oda, ahova akar.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő:
DUGOVICH IMRE.
Laptulajdonosok: AZ ALAPITÓK
Szerkesztőségi és kiadóhivatali telefon szám: 62.

16231/904. polgr.

Hirdetmény.

A szabadkai kir. törvényszék mint urbéri biróság közhirré teszi, hogy Kunbaja község határában levő urbéri birtokok tagositása végett a tényleges birtokosoknak az 1836. X. és az 1871. LIII. t.-c. értelmében leendő megszavaztatása céljából határnapul *1904. évi október hó 26. napjának d. e. 9 órája* tüzetett ki Kunbaja község házához — annak megállapitása végett, hogy vajjon a birtokosoknak birtok szerinti többsége kivánja-e a tagositá t.

A nem szavazók a tagositást kivánókhoz számittatnak.

A szavazási lajstrom összeállitása ugyanezen határnapon történik.

Szabadkán, a kir. törvényszék mint urbéri biróságnak 1904. szeptember 25. napján tartott üléséből.

Dr. Polgàr József,
elnök.

Katona Imréné
SZABADKÁN
Vermes Károly-féle ház I. emelet 6.

Elvállal
férfi- és női nyakkendők
készitését javitását és tisztitását a legolcsóbb árban.

Készit selyemből, a legmodernebb és legelegánsabb kivitelben, az utolsó divat szerint.

Megrendeléseket elfogad és azokat gyorsan és pontosan teljesiti.

Az úri közönség szives figyelmébe ajánlja izléses munkáját, mely a külföldi — e szakmába vágó — készitményeket és gyári czikkeket teljesen fölöslegessé teszi.

KIADÓ HÁZ

vendéglőnek asztalos műhely géplakatosnak
esetleg más megfelelő szaknak igen alkalmas.
Felvilágositással szolgál

Tikviczky István Zimonyi-ut 788. sz.

Egy jó karban levő zongora
jutányos árban azonnal eladó.
Czim a kiadóban.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden szó 3 fillér Vastag betükből 6 fillér. Legkisebb hirdetés 30 fillér. Apró hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban Batthyány-utca 3 sz. – Apró hirdetések előre fizetendők.

Olcsón eladó 40 akós kád Cim a kiadóban. 545

Keresek megvételre 2—3 kapa szőlőt Cim a kiadóban. 546

Gazdaasszonyi, kulcsárnői állást keres egy jó családból való nő. Cim a kiadóban. 547

Jó házból való fiu tanoncul felvétetik Deutsch Izidor, norinbergi diszmü és játékáruk üzletében, Szabadkán, Kossuth-utca. 517

Hirdetésügynököt keresünk. Ajánlatok „X. Y." cimen a kiadóhivatalca intézendők 532.

Okleveles tanitónő sürgősen keresztetik elemi iskolai tanitáshoz. Ajanlatok cimzendők Dr. Blum László orvoshoz Szabadkán 518

Okleveles ovonő aki magyarul, németül, szerbül beszél és tanit, kitünően érti a kézimunkákat, gyermekek mellé állást keres. Cim a kiadóban. 516

Több butorozott szoba azonnal, esetleg elsejétől kezdve kiadó. Cimek a kiadóba megtudhatók. 479

Külön bejáratu butorozott szoba egy vagy két ur részére azonnal kiadó. Ugyanott koser házi koszt is kapható. Cim a kiadóban. 509

19650, 19651 és 19903/904. t. sz.

Hirdetmény.

Szabadka szab. kir. város tanácsa ezennel közhirré teszi, hogy a város közönsége tulajdonát képező alábbi földek jövő gazd. évre tavaszi vetés alá haszonbérbe fognak adatni u. m. *f. évi október hó 4-én d. e. 8 órakor a helyszinén*: a disznóhizlaldák alá kisajátitott terület 7 láncz.

Ugyanaznap d. e. 9 órakor a helyszinén: Baranyi sömléki 21 $^{500}/_{2000}$ láncz.

Ugyanaznap d. e 10 órakor a helyszinén: Palics parti 6 $^{1000}/_{2000}$ láncz.

Az árverési feltétel a gazdasági ügyosztályban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Szabadkán, 1904. évi szeptember hó 26-án.

A városi tanács.

19986/904. szám.

Hirdetmény.

Szabadka szab. kir. város tanácsa ezennel közhirré teszi, hogy a város közönsége tulajdonát képező u. n. Tompa Kőrösi (sáskalaposi) I. és II. ny. 238 $^{1800}/_{2000}$ láncz föld *f. évi okt ober hó 1-én d. e. 9 órakor* a helyszinén nyilvános árverés utján 25 évre haszonbérbe fog adatni melyre az árverezni szándékozók ezennel meghivatnak azzal, hogy az árverési feltételek a gazdasági ügyosztályban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Szabadkán, 1904. évi szeptember hó 15-én. **Városi tanács.**

17753/17833 sz. 904. tan.

Hirdetmény.

Szabadka szab. kir. város tanácsa ezennel közhirré teszi, hogy *f. évi október ho 2-án* d. e. 10 órakor a gazdasági ügyosztály hivatali helyiségében a *felső tompai tanyai iskola felépitésére árlejtés fog tartatni.* Az árlejtésben résztvenni óhajtók tartoznak zárt irásbeli ajánlataikat az árlejtés megkezdéséig a városi tanács iktató hivatalánál benyujtani s mellé 400 korona készpénzt avagy ily értékü óvadékképes értékpapirt bánatpénzül csatolni.

Ugyanez alkalommal a *város lovainak egy évi élelmezésre szükséges körülbelül 30660 kgr. zabmenyi ég* beszerzésére is nyilvános szóbeli árejtés fog tartatni. melynek megkezdésekor tartoznak a résztvevők 200 korona készpénzt, avagy ily értékü óvadékképes értékpápirt bánatpénzül letétbe helyezni.

Az árlejtések egyéb feltételei a hivatalos órák alatt a gazdasági ügyosztály hivatali helyiségében megtekinthetők.

Szabadkán, 1904. évi szept 27-én.

A városi tanács.

18348/904. szám.

Hirdetmény.

Szabadka szab. kir. város tanácsa ezennel közhirré teszi, hogy Szabadka szab. kir. város közönsége tulajdonát képező *régi baromvásártéri* 10, 20, 22, 29, 43, 49, 53, 55, 60, 69, 69, 70, 72, 80, 82, 83, 84, 85 és 91-ik sz. parczellák, háztelkek czéljaira — mivel a f. évi augusztus hó 23-án megtartott árverés nem hagyatott jová ujabban *f. évi október hó 5-én d. e. 9 órakor* a helyszinén nyilvános szóbeli árverés utján 10 évi törlesztés mellett el fognak adatni.

Ugyszintén ez alkalommal elárvereztetnek ifj. Geiger Miksa által megvett de általa ki nem fizetett s ezért kárára és költségére ujabbi árverés alá bocsátott baromvásártéri 9 és 92 sz. parczellák is.

Vevők tartoznak a kikiáltási ár 10%-át azonnal lefizetni, tartoznak továbbá a birtokba vétel napjától a megvett ingatlan adóját, nem különben a kiszabandó átiratási illetéket viselni, a jóváhagyástól számitott 10 év alatt a vételári részleteket minden évi január hó 1-én előlegesen a város házi pénztárába pontosan befizetni, a végleges szerződés pedig a vételári részletek teljes befizetése után fog a vevő költségére kiállitatni.

Kelt Szabadkán, 1904. évi szeptember hó 15-én.

A városi tanács.

18930/902. és 13328/904. szám.

Hirdetmény.

Szabadka szab. kir. város tanácsa ezennel közhirré teszi, hogy a város közönsége által Gábor Szilvesztern ek eladott u. n. Kelebia—Szkenderjárási 341. számu 1 láncos parcella; ugyanott Pintér Sándornak eladott 146 és 148. számu 2 láncos parcella, ugyanott Varjas Vendelnek eladott 316. és 318. számu 2 láncos parcella és végül Hugyec Istvánnak eladott Kelebia II. 115. és 116. számu 2 láncos parcella nevezettek kárára és költségére

folyó évi október hó 8-án d. e. 9 órakor a helyszinén 20 évi törlesztés mellett nyilvános szóbeli árverés utján örökáron el fognak adatni.

Vevők tartoznak óvadék fejében a vételár 10 % át azonnal a helyszinén, mig a többi vételári részleteket 20 év alatt minden év január hó 1-ig a városi házipénztárba lefizetni.

Egyéb árverési feltételek a gazdasági ügyosztályban megtekinthetők.

Kelt Szabadkán, 1904. évi szeptember hó 27-én.

A városi tanács.

Nyomatott kiadók Kladek és Hamburger könyvnyomdájában Szabadkán.